

У К

БІБЛІОЛОГИЧНІ ВІСТИ

BULLETIN DE BIBLIOLOGIE

І К

Бібліографія — Бібліотекознавство — Бібліофілія —
Книжна Справа

Рік I

Грудень 1923

ч. 4

Зміст: 1. Ф. Ернст—Біжуча художня література про Г. І. Нарбута. 2. С. Постернак—Всенародна Бібліотека України. 3. Юр Меженко—Чи потрібні інвентарі в бібліотеках універсального типу? 4. О. Олексієва—Каталог в дитячій бібліотеці. 5. Д. Лисиченко—Стан книжної торгівлі. 6. М. Олеся—Хто винен в подорожчанні книг? 7. М. Ясинський—До питання про початок української преси. 8. В. Іваніцький—Бібліотековіана Всенародної Бібліотеки України. 9. М. Іванченко—Міжнародний Бібліографічний Інститут. 10. Перша Всеукраїнська Нарада Робітників Книги. 11. Відозви Міки Бібліогр. Інститута та Укр. Наук. Інст. Книгознавства в справі організації енциклопедії документів. 12. Г. Тисяченко—Збрідання відомостей про видавництва, друкарні й книгарні на Україні. 13. Н. Заглада—До питання про справу збирання прокламаційно-афішного матеріалу. 14. Рецензії. 15. Хроніка. 16. Лист до редакції. 17. Від редакції.

Table des Matières. 1. Th. Ernst—La littérature contemporaine d'art sur G. Narbut. 2. S. Posternak—La Bibliothèque Nationale de l'Ukraine. 3. G Mejenko—Sur la nécessité des inventaires dans les bibliothèques du type universel. 4. O. Alexijeva—La catalogue dans la Bibliothèque pour les enfants. 5 D Lissitchenko—L'Etat du commerce des librairies. 6. N. Alexejev—Qui est le fauteur du renchérissement des livres? 7. M Jassinsky—Sur la question de l'origine de la presse ukrainienne. 8. V. Ivanitcky—Bibliothèquoviana de la Bibliothèque Nationale de l'Ukraine. 9. N. Ivantchenko—L'Institut International de Bibliographie. 10 La première Conférence Ukrainienne des Bibliologists 11 Les Appels de l'Inst. Intern. de Bibliographie et de l'Inst. Scient. Ukrain. de Bibliologie à propos de l'organisation de l'encyclopédie documentaire. 12. G. Tissjatchenko—La collection des notices sur les éditions, les imprimeries et les librairies à l'Ukraine. 13. N. Šaglada—Sur la question de la collection des proclamation et des affiches. 14. La Critique. 15. La Chronique. 16. La Lettre à Rédaction. 17. De la Rédaction.

Ф. Ернст.

016:741:92(Нарбут).

Біжуча художня література про Г. І. Нарбута¹⁾.

Вже наближаються четверті роковини з дня смерті Нарбута. Ще живі багато людей, що запали його, і ціла більшість його праць. Помалу сам Нарбут робиться вже досягненням історії, і дослідувачеві приходить час приступити з своїм аналітичним пожем до його художньої спадщини. В Петербурзі одбулася велика, надзвичайно цікава посмертна виставка його творів. Низка періодичних видань присвятила як виставці, так і самому Нарбутові спеціальні статті. Вийшли навіть і окремі книжки, присвячені нам'яті нашого художника.

За життя Нарбута лише одно видання дало серйозний розріз його творів—я кажу про видання «Современная русская графика», що вийшло з нагоди вдаштування російського відділу на міжнародній графічній виставці в Лейпцигу літом 1914 року—одночасно російською та німецькою мовами. Тут, з слів самого художника уміщено його коротку біографію реєстр найголовніших творів, дано описку Нарбута в порівнянні

з кращими іншими графіками того часу²⁾.

На Україні за життя Нарбута мало цікавилися своїм художником, який уже придбав собі гучне всеросійське ім'я. У нас писали про Ронса, Преторіуса, за-

1) Від Редакції. З огляду на те величезне значення, що мав небіжчик Г. І. Нарбут в історії художньої книги, та з'огляду на ту роль, що відіграв він в житті української книжкової справи, редакція вважає замітку пр. Ф. Ернста дуже цінною, хоч вона і не беспосередньо торкається книгознавства і містить її з тим, що згодом присвятити великому майстерові окрему статтю, в якій Нарбут-художник буде на першому місці.

2) Вийшло під ред. Сергія Маковського, текст М. Радлова, у кількості 500 нумерованих примірників, у виданні Т-ва „Свободное Искусство“ у Петербурзі 1917 р. Відомості про твори доведені до 1916 р. У тексті уміщено 26 репродукцій з малюнків Нарбута, а також по малюнку Нарбута, виконано й обгортуку всього видання.

C. Постернак.

027(47.7. Київ. Національна).

Всенародня Бібліотека України.

(До п'ятирічного ювілею).

25 листопаду 1923 року одевяткувала свій п'ятирічний ювілей Всенародня Бібліотека України при Всесукаїнській Академії Наук у Київі.

Питання про утворення Всенародньої Бібліотеки було поставлено ще на самім початку революції, по ліквідації російського царства, але реалізовано цю думку було тільки на приліпці 1918 року; фактичний рост і розцвіт бібліотеки припадає на 1919—1923 роки.

Всенародня Бібліотека України мала бути утворена на зразок великих світових бібліотек, зібрати її зробили приступним для дослідників і інших читачів все цінне, що витворила та витворює людська думка в усіх народів, усіх віков, по всіх галузях людського знання, усіма мовами друковане та неєше.

Мала Всенародня Бібліотека й своє специальне завдання—зібрати все, що тичиться України й українського народу, де б він не жив, отже завдання утворити великий відділ «Українка».

За 5 років свого існування Всенародня Бібліотека встигла зібрати величезний книжковий фонд: в 1918 році вступило до бібліотеки кілька сот книжок, в 1919 році — поверх 300.000; в 1920 р. — до 200.000; в 1921 р. — поверх 150.000; в 1922 р. — поверх 100.000; в 1923 р. — поверх 250.000 кн. одиниць. Опіріч того, Винницька філія Всепар. Б-ки має поверх 100.000 одиниць, а разом на 1 грудня 1923 року Всенародня Бібліотека має 1.100.000—1.150.000 одиниць.

Склад цього величезного фонду не випадковий. В нього вийшло кілька десяtek добре підібраних, цінних бібліотек і зіброк різних професорів, учених, грамадських і політичних діячів, різних установ, закуплених, або подарованих Всенародній Бібліотеці, або переданих распорядженнями центральної й місцевої влади.

Було закуплено такі бібліотеки, як професорів Яспопольського, Вагнера, Голубева, Караваєва, Малкова, Кулаковського, Петрова, Лучицького Іл'їнського; бібліотеки Стешенка, Стешапенка, Трегубова, Якубовського та інші.

Велика частина фонду складається з понад тисяч окремих осіб, установ, наукових, освітніх, громадських, різних вищих шкіл, видавництв, просвіт, фабзавкомів тощо.

Як подарунки, поступили до Всенародньої Бібліотеки цінні бібліотеки Головачова, Майбороди, Афанас'єва, Гри-

горука, Старої Громади, Київської Пропаганди, Сушицького, великі збірки книжок од американського робітництва од Київського Університету, Київ. Духовної Академії, Наукового т-ва ім. Шевченка, Кривенської Просвіти, Завкому Баранівського заво... тисячи книг передала й передав бібліотеці Всесукаїнська Академія Наук.

Видання часів революції поступали й поступають до Всенародньої Бібліотеки, як обов'язковий примірник з території УСРР і РСФСР через Російську та Українську книжкові Палати в Москві, Харкові та Київі і через Інститут Українського книгоиздатства в Київі.

Для ілюстрації—статистика поступань за 11 місяців 1923 року. За цей час поступило до Всенародньої Бібліотеки:

Бібліотека б. Київ. Духовної Академії—поверх . . . . . 150.000 томів, опіріч того,

книжок звичайних	32.054	»
журналів	22.912	»
стародруків 15 — 18 ст.	614	»
графічних творів	1.201	»
пот	494	»
газет	20.177	»
листівок, плакатів	16.293	»

Із цього числа 33 тисяч книг, журналів, газет поступило як подаруни різких осіб, фабзавкомів, просвіт, установ України, Росії та закордону.

Не всі книжки належать Всенародній Бібліотеці, звезено до Київ. Ще в кількох місцях УСРР, РСФСР в десятки тисяч книг, вагонів на 5—6, належних В. Б-ці і не перевезених за браком комп'єтів на перевозку. Ці книжки в подані вище цифрові дані не вийшли.

Весь зазначеній вище книжковий фонд в 1.100.000—1.150.000 одиниць складається з 3-х частин—основної бібліотеки в 900.000 одиниць в Київі по бульвару Шевченка і двох філій, в Київі і у Винниці.

Київська філія В. Б-ки на Подолі — це бувша бібліотека Київської Духовної Академії. Вона має поверх 150.000 томів книжок, журналів. Ця філія виконує дві функції: слугить одним з книгохранилищ для видачі книг в читальню Всенародньої В. Б-ки на попередні замовлення читачів; опіріч того, в самій філії організовано абонемент для наукових робітників м. Київа.

Винницька філія В. Б-ки міститься у м. Винниці Подільської губернії. Утворена в кінці 1920 року, вона має нині до

100.000 томів книг, в більшості чужоземними мовами. Цей фонд розсортовано по відділах, а 15.000 з цього закаталогізовано. При філії існує читальня, до якої видаються не тільки закаталогізовані, а й незакаталогізовані по вимогах читачів. Працює в філії 7 співробітників.

Колосальний книжковий фонд, зібраний в основній бібліотеці В. Б-ки, дуже ріжноманітний і своєм змістом (представлені всі галузі людського знання), і свою формою, і мовами (десятками різних мов).

Ця ріжноманітність фонду, його величезні розміри, потреби організації бібліотеки світового маштабу вимагали як найбільшої диференціації праці, невідомої в малих бібліотеках. В звязку з цим уже на третьому році свого існування Веснародня Бібліотека почала розгалужуватися на цілу низку відділів.

Відділи у В. Бібліотеці—це окремі територіально - адміністративні одиниці. Кожний відділ має свій окремий фонд книжок чи інших матеріалів, своє окреме приміщення, окремих робітників і окремо книгохранилице, провадить практику на підставі спеціальної інструкції.

Таких відділів має Веснародня Б-ка після 13, із них 7—функціонують, а 6 тимчасово не функціонують, для них зібраються лише відповідні фонди.

Функціонують нині такі, відділи: Загальний, Україніка, Рукописів, Періодіка, Марксизму, Бібліотекознавства і Справочний.

Загальний Відділ об'ємає собою всі науки й усі книжки опріч тих, що входять до спеціальних відділів. Отже цей відділ складає фундаментальний і універсальний фонд В. Б-ки, до 50 — 60 відсотків всього її книжкового фонду.

Він реєструє всі нові поступання до б-ки (за 1923 рік зареєстровано 94.019 одиниць); сортує всі нові поступання й старі фонди та розподіляє їх по інших відділах (за 1923 рік розсортовано до 470.000 одиниць); в своїх лабораторіях каталогізує одібрані для читальні книжки.

Відповідно до великих завдань, має він і найбільше число робітників, 19 душ із загального числа бібліотечних робітн. в 43.

Відділ Україніка має завдання зібрати весь літературний матеріал, що в будьякій мірі тичеться до України та Українського народу. До цього мають увійти і все друковане українською мовою, і всі твори всіма мовами, друковані про Україну та про всі народи, що жили й живуть на її території, а також про Український народ, де б і коли б він не жив.

Отже відділ повинен стати пайпови-

шим джерелом для вивчення українознавства в найвищому розумінні.

Як окрему одиницю, відділ розпочато організовувати тільки в кінці 1922 року, і нині на 1 грудня 1922 року, маємо лише початок відділу в кілька тисяч книжок. Працює в відділі всього 3 співробітники.

Відділ Рукописів має завдання інерш за все зібрати рукописи, листи діячів, що жили та діяли на території України, та діячів українського народу по всьому світу. Це — завдання десятиліть, але й за минулі 5 років зібрано значний рукописний матеріал, що складається з таких рукописних збірок, як Науменковський Архів, проф. Квятківського, проф. Голубева, Петрова, Лазаревського, Лучицького, Тітова та інших. С сотні тисяч листів різних діячів. Багато матеріалів ще не розібрано¹⁾. Працює у відділі 1 співробітник.

Відділ Періодіка—один з найбільших відділів В. Б-ки. До цього належить усе, що виходить періодично. Складається він з двох підвідділів: журнального та газетного.

Підвідділ журналістичний має до 150.000 томів журналістикою російською, українською та закордонною 18, 19 й 20 століттів; із них на 1 грудня 1923 року вже закаталогізовано 36.674 томи.

Цей відділ поповнюється всією журналістикою УСРР і РСФСР, до 900 назив. в 1923 році; одержує також: до 100 журналів закордонних.

Газетний Підвідділ має кілька сот тисяч газет. Із них до 80.000 закаталогізовано, а решта жде робітників, часу й польща. Найбільше газет за часи революції, але є багато дореволюційних газет Росії, починаючи з 1843 року.

Нині цей відділ поповнюється всіма газетами, що виходять на території УСРР, а за діялі періоди й усіма газетами з території РСФСР.

З 25 листопаду по 8 грудня 1923 року Відділ Періодіка організував велику виставку всієї журналістики за 1923 рік, що й одержує Весн. Б-ка.

Працює у відділі 4 співробітника.

Відділ марксизму — наймолодший з усіх відділів В. Б-ки: утворено його в 1923 році. Він має завдання зібрати, систематизувати й робити приступи для найзручнішого користування науковими дослідниками і найширших кол читачів всю літературу, що торкається марксизму, його історії, теорії та практики.

Нині до відділу попадає вся відповідна література з нових поступань. За кілька місяців, що існує відділ, до цього

¹⁾ Подробиці про відділ рукописів див. „Бібліологічні Вісті“, ч. 3, стор. 55—56.

поступило закаталогизовано й видається читачам до 2000 томів.

Відділ організував цілу пізку книжних виставок по історії РКП і КП(б)У, творів Маркса, Енгельса, Леніна, Каутського, Плеханова в звязку з річницею його смерті; про історичний матеріалізм, про XII з'їзд і т. і.

Відділ бібліотекознавства має завдання обслуговувати перш за все бібліотечних робітників В. Б-ки і Кіїва взагалі, а також усіх робітників книги. Відділ поповнюється всією літературою по книгознавству, що виходить на території РСФСР, УСРР, а також з фондів, під час їх сортування. Роботу по каталогізації одібраних книг відділ тільки що розпочав¹⁾.

Відділ справочний збирає всякі справочні видання: енциклопедії, словники, юридичні справочники, збірки законів, декретів і т. і. Має піни відділ до 3000 томів. Згодом він має увійти в склад підручної бібліотеки, що обслуговуватиме в першу чергу потреби широких кол читачів.

Окрім цих відділів, що пінні функціонують, є в основний бібліотеці В. Б-ки б відділів, для яких збирається матерія, але які за браком персоналу ще не упорядковано і які тому не функціонують. Це відділи східознавства (*orientalia*), стародруків, графіка, потно-музичний, волянціа і обмінний фонд.

Відділ *orientalia*, організований з огляду на величезну роль, яку відігравав Схід в житті України, а також з огляду на потребу мати фаховців по східніх мовах для цих книжок.

До нього одібрано кілька тисяч книг, розпочато было павіт роботу, але через брак персоналу в 1922 році роботу тимчасово спинено, й пізні до нього лише збирається матерія.

До Відділу Стародруків входять книжки 15, 16, 17 та 18 століттів. Їх має бібліотека тисяч до 40, із них половину вже розсортовано по мовах, по століттях, але за браком поліць упорядкування їх не доведено до кінця. Другу половину ще не перевезено до приміщення В. Б-ки. Розпочату роботу по каталогізації через брак персоналу в 1922 році також тимчасово спинено.

Відділ Графіка має більше десятика тисяч дуже цінних графічних збірників, альбомів, атласів, map то що.

Відділ Нотно-музичний має 10—12 тисяч пот сучасних і старовинних композиторів, має цікавий рукописний потгній матеріал, поповнюється всім потгнім матеріалом, що видається на території УСРР.

¹⁾ Подробні про відділ див. „Бібліол. Вісти”, ч. 3, стор. 40—42.

Відділ Волянціа збирає всякі листівки, відозви, плакати то що. Часи революції занадти дають силу такого матеріалу, який згодом буде допомагати вивчення революції. За 1923 рік до Відділу Волянціа поступило 16.293 одиниць, а всього має він за часи революції до 50—60 тисяч одиниць. Немаючи змоги поки що упорядкувати цей цінний матеріал, В. Б-ка старанно його збирає й зберігає.

Нарешті Обмінний фонд. Він ще не великий, бо ще не закінчено сортування й виділення всіх дублетів, триплетів то що. Але у В. Б-ці без суміші набереться тисяч до 100 книг для обмінного фонду, і по закінченні сортування цей відділ відограватиме велику роль в поповненні б-ки шляхом обміну. Допині таким шляхом б-ка набула всебільше тисяч 15 томів.

Відділ Всеп. Б-ки працюють па підставі спеціальних інструкцій, ухвалених Радою Бібліотеки для кожного з них.

Для упорядкування мілійонного фонду потрібні сотні співробітників, великі кошти на оборудування і немало років праці.

Маючи все це в дуже обмежених розмірах і зібравши за 5 років колосальний книжковий фонд, поверх мілійона томів, Всепародія Б-ка повинна була виробити спеціальний операційний план, який давав би змогу при обмежених можливостях як найскоріше упорядкувати книжкові фонди й зробити їх приступними для читачів.

Цей операційний план пристосований до роботи над великим фондом має завдання методами масового сортування розібрати весь фонд, виділити дублети, пізайцінні книжки для каталогізації в першу чергу, закаталогізувати їх, однакаючи падалі всі ті бібліотечні роботи, без яких можна передати книжки для користування читачам.

На підставі цього операційного плану, затверженого Науковим Комітетом Укрголовпрофосвіти, провадила Б. Б-ка всю свою роботу протягом 1922 і 1923 р.

Колосальну роботу вже проведено. Розсортовано весь звезений до Кіїва фонд, до 800 тисяч томів, по мовах, по відділах і по групах наук. Виділено й передано до відповідних відділів всі стародруків, рукописів, періодичні видання, газети графічні твори, поти, українка, волянціа. Розсортовано по групах дисциплін всі російські, англійські, німецькі і половина французьких книг: розсортовано всю російську журналістику. Цілу пізку відділів уже алфавітізовано, звірено з каталогами, виділено дублети й цілком підготовлено до каталогізації. Нарешті, велику частину книг і газет уже закаталогізовано.

Нині в читальні В. Б-ки приступило для читачів до 270.000 томів книг і журналів і до 80.000 газет. В них частину б-ка одержала вже закаталогізованими з ріжними друкованими та писаними каталогами і в такому вигляді пустила до вживку читальні; другу частину В. Б-ка закаталогізувала за 1921—1923 роки. Весь 1922, 1923 роки б-ка каталогізувала лише нову літературу, а більшість штату книгула на масову разборку фондів і тому не дуже багато встигла закаталогізувати книги, а проте за 1923 рік закаталогізовано до 40000 книг і журналів.

Для каталогізації й складання систематичного каталогу В. Б-ка прийняла міжнародну децимальну систему.

Система розміщення книг по різних відділах не однакова. У відділах Загальному, Україніка й Маркензму—формата, механічна з поділом на 4 формати і з окремою нумерацією книг кожного формату, починаючи з 1-го числа. На сігнатурці Загального відділу зазначається літера формату й чергове топографічне число, а на сігнатурках інших відділів ще й шифр відділу.

Для відділів Справочного та Бібліотекознавства прийнято систематичний спосіб розміщення з поділом на кілька топографічних одиниць.

Для журналістикі прийнято 2 системи розміщення: для дореволюційної — розміщення по назвах, з одним топографічним числом для одної назви, а для революційної — по річних комплектах, з одним топографічним числом для кожного річного комплекту.

Карткові каталоги приступили читачам, містяться в скриньках з прорізами по боках і з шклом на покришці.

Закаталогізовані кожним відділом матеріали поступають до книгохранилищ даних відділів, а звідти видаються по вимогах читачів до читальні. З функціонуючих відділів лише відділ Рукописів не видає своїх матеріалів до загальної читальні, а має при собі окремий кабінет для роботи дослідників.

Читальні Всепародио Б-ки на дім книжок не видає, а з філій на Подолі видаються до дому книги науковим робітникам м. Києва. Решта читачів користується книгами в самій читальні.

Організовано читальню 23 VIII 1920 року, отже з роки тому. В 1920 і 1921 роках читальня мало була відома, в зимку не огрівалася й ледві існувала, збираючи невелике число читачів; з 1922 р. починається рост читальні, рост числа читачів і числа виданих книг. Але особливо швидким темпом після росту читальні в 1923 року і саме з жовтня 1923 року, коли читальню було одчинено у дві зміни, замісьць 5 годин—8, а потім 9 годин щодня.

Слідуюча таблиця показує яскраво цей рост:

	Число одівдувань	Видано книг			
		Весього	Пересічно в день	Весього	Пересічно в день
1920	345	3	536	5	
1921	3.387	14	3.981	16,5	
1922	12.619	50	14.937	60	
1923, 11 місяців за 1 останній місяць—листопад	55.229	210	86.422	330	
	13.360	534	24.541	980	

Отже 11 місяців 1923 року дали число одівдувачів в $4\frac{1}{2}$ рази більше, ніж за весь 1922 рік, а книг видано у $5\frac{2}{3}$ рази більше.

А один останній місяць — листопад дав на 6% більше одівдувачів і на 64% більше видано книг, ніж за весь 1922 рік. Роєт надзвичайний!

А цініч читальню щодня одівдує пересічно 600 душ, а книг видаеться за день 1100—1200. Уже нігде й ін на чому сажати читачів, не вистачає столів, стільчиків, лав і треба п'ягайно поширювати площу читальні.

Хто читає в читальні, дає статистика читачів. За 11 місяців 1923 року видано 6161 річних білетів. Що дня прибуває 30—50 нових читачів. За листопад, напр., зареєстровано нових читачів 1150 душ. Точну статистику читачів Б-ка провадить по закінченню року; приблизна статистика за 11 місяців дає такі цифри:

Біля 60% студентства вузів,
 « 3% рабфаковців,
 « 1,5% учнів партшкіл,
 « 7% учнів інших школ (проф- і труд-шкіл),
 біля 18% учителів (багато з них студентів),
 біля 7% службовців,
 » 5% безробітних,
 « 5% робітників фізичної праці,
 « 3,3% медперсоналу,
 « 1,3% професури,
 « 1,3% правників,
 « 1,3% бібліотекарів, а решта професій мають менше 1%.

Для характеристики, що читають одівдувачі читальні В. Б-ки, можна дати

статистику читальні за жовтень та листопад 1923 року:

	Жовтень	Листопад
Одкрито день	27	25
Видано книг	18,674	24,541
З них:		
Російськ. мовою	16,225	22,197
Українською	1,463	1,323
Іншими мовами	986	1,021
Поділ по від- ділах:		
Журналістика	8,117	9,909
Соціальні науки	3,236	4,695
Література	3,224	3,758
Точні науки	1,125	1,951
Прикладні науки	766	869
Мистецтво	547	728
Філософія	416	499
Історія	373	589
Газети	329	367
Загальні твори	217	448
Філологія	116	140
Релігія	105	147
Життєписи	105	393
Географія	88	48

Щоб допомогти читачам в користуванні книгами, б-ка організовувала по ударних питаннях виставки. Так за 1923 рік було організовано вже згаданих вище 11 виставок по марксизму і велику виставку журналістички.

Опіріч того було організовано виставки про сучасний стан Європи; про наукову організацію праці; велику виставку, присвячену жовтневій революції в РСФСР і УСРР, яка дала до 3000 вимог на виставлені книги; виставку за-кордонних журналів.

Опіріч цих тимчасових виставок, було в 1923 році в читальні 2 постійних виставки, що періодично поповляли свій матеріал. Це — виставка книг з відділу Українська і виставка найбільш ходової журналістики РСФСР і УСРР.

До деяких з виставок, а також і незалежно від них, складено було рекомендацийні списки книг. За 1923 рік таких списків було складено до 20.

В жовтні організовано окрему каталожну кімнату, в якій для допомоги читачам є діджурний бібліотекар, що дав ріжкі справки. На черзі — організація справжнього консультаційного бюро.

При читальні організовано окремий кабінет для наукових запиттів академи-

ків. Поставлено на чергу дия, але не вирішено поки що за відсутністю в розпорядженні В. Б-ки вільної кімнати, питання про організацію окремого кабінету для наукових робітників м. Київа взагалі.

Управління Всенародньою Бібліотекою організовано так. На чолі її стоїть директор б-ки, якого обирає спільне зібрання Всеукраїнської Академії Наук, та Рада Б-ки, що складається з 3-х академіків, представників 3-х відділів Академії Наук, та з відповідальних бібліотечних робітників.

Всі інструкції, весь розпорядок, плани роботи обмірковує й затвержує Рада Бібліотеки. Отже організація В. Б-ки є справа організованого колективу, який в десятках засідань, в багатьох десятках докладів обмірковує всю будову б-ки. І це тим важливіше, що В. Б-ка пішої кладе підвалини всієї своєї дальнішої роботи й організації.

Підлягає Вс. Б-ка Україні безпосередньо спільному зібранню Всеукраїнської Академії Наук і Науковому Комітету Укрголовпрофосвіти в Харкові.

2 роки, на початку свого існування, Вс. Б-ка не мала сталого приміщення й блукала з місця на місце. В кінці 1920 року Академія Наук почала передавати бібліотеці приміщення в своєму величезному будинку по бульвару Шевченка, 14.

Сюди почала звозити В. Б-ка свої фонди; тут почала вперше свою систематичну роботу над упорядкуванням фондів; тут одкрила й свою читальню.

Нині В. Б-ка має вже більше половиною цього будинку, 84 кімнати, залі та коридори, а проте вона так розрослася, що її цього помешкання й не вистачає.

Підводячи підсумки за 5 років існування Всенародньої Бібліотеки України може з повним задоволенням оцинутися на пройденний за 5 років шлях.

Зібрано величезний книжковий фонд, найбільший на всю Україну, поверх мільйона томів.

Велику частину цього фонду пущено до читальні.

Організовано читальню що встигла за 3 роки вирости в найбільшу читальню Київа, стати справжнім осередком будування нової культури.

За 5 років свого існування Всенародня Бібліотека України не тільки поздогнала всі бібліотеки УСРР, а встигла своїми розмірами заняти перше місце в усій УСРР, встигла пройти такі шляхи, якого не проходила за 5 років під одна бібліотека всеєвіту.